

मा हिंसीः । कीदृशं साहस्रं सहस्रमूल्यार्हं सहस्रोपकारक्षमं वा । शतधारं श-
तसंख्याकक्षीरधारायुतमत एवोत्सम् उत्सः कूपः तत्सदृशम् उत्स-इवोत्सस्तं व-
हुस्रोतसमित्यर्थः । सरिरस्य मध्ये एषु लोकेष्वन्तः व्यच्यमानं जनैर्विविधमच्यमा-
नमुपजीव्यमानम् इमे वै लोकाः सरिरमिति [७. ५. २. ३४.] श्रुतेः । जनाय सर्वलो-
काय धृतं दुहानां धृतकारणं क्षीरं क्षरन्तीम् । अदितिमखण्डिताम् । ते तवारण्यं
गवयं गोसदृशं पशुविशेषमनुदिशामि । शिष्टमुक्तम् ॥ ४१ ॥

a. इममूर्णायुं वरुणस्य नाभिं त्वचं पशूनां द्विपदां चतुष्पदाम् ।

त्वष्टुः प्रजानां प्रथमं जनित्रमग्रे मा हिंसीः परमे व्योमन् ॥

b. उष्ट्रमारुण्यमनु ते दि० । c. उष्ट्रं ते शुगृहं ॥ ५० ॥

अथावेः । हे अग्रे परमे व्योमन् स्थाने स्थितमिममविं मा हिंसीः । कीदृश-
मूर्णायुमूर्णावन्तमूर्णाया युस् । वरुणस्य नाभिं नाभिस्थानीयं प्रियमपत्यमित्यर्थः ।
द्विपदां नराणां चतुष्पदां गवादीनानुभयद्वयाणां पशूनां त्वचम् त्वचमिव त्वचम् त्व-
ग्रक्षकं कम्बलैः हादकत्वात् मनुष्याः शीतनिवृत्त्यै कम्बलं दधते अश्वगोखराद्या
अपि मार्दवाय पृष्ठे कम्बलैराहायन्ते । तथा त्वष्टुः प्रजापतेः प्रजानां मध्ये प्रथमं
जनित्रं प्रथमोत्पन्नम् एतद् (११.) त्वष्टा प्रथमं रूपं विचकारिति [७. ५. २. ३५.]
श्रुतेः । उष्ट्रं प्रसिद्धं ते ददामि । स्पष्टमन्यत् ॥ ५० ॥

a. अजो ह्यग्रेर्जनिष्ट शोकात्सोऽपश्यज्जनिताग्ने ।

तेन देवा देवतामग्रमायस्तेन रोहमायन्नुप मेधासः ॥

b. शरुभमारुण्यमनु ते दि० । c. शरुभं ते शुगृहं ॥ ५१ ॥

अथाजस्य । हि पादपूरणः । योज्जोऽग्नेः प्रजापतेः शोकात्संतापादजनिष्ट उ-
त्पन्नः शोकादीप्यमानादग्नेः प्रजापतेर्जनिष्टेति वा यद्वै प्रजापतेः शोकादजायत त-
द्देः शोकादजायतेति [७. ५. २. ३६.] श्रुतेः आत्मनो वपामुदखिदत्तामग्नौ प्रगृह्णा-
त्ततोऽजस्तूपरः समभवदिति तैत्तिरीयेऽपि । स उत्पन्नोऽजोऽग्ने प्रथममुत्पन्नं नर-
मेव जनितारं स्वोत्पादकं प्रजापतिमपश्यदृष्टवान् । किं च एवं प्रशस्तोऽजस्त-